

Załącznik nr 1 do pkt. 2 „Bezpieczeństwo ucznia” do „Procedur szkolnych w sytuacjach zagrożeń obowiązujących w Publicznej Szkole Podstawowej w Chróścicach”

CEL GŁÓWNY:

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapobieganie występowaniu aktów przemocy wśród uczniów na terenie szkoły
2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa uczniów
3. Pozyskanie społeczności rodziców na rzecz przeciwdziałania przemocy
4. Wzmocnienie zachowań prospołecznych wśród uczniów

OSOBY ODPOWIEDZIALNE I ZARZĄDZANIE

Przyjęta procedura zapobiegania przemocy jest uruchamiana przez pracownika szkoły, który zauważył zachowanie uczniów o charakterze przemocy. Jeżeli zachowania o charakterze przemocy uczniów zaobserwowały osoby niebędące pracownikami szkoły (w tym uczniowie i rodzice), procedurę inicjują pracownicy szkoły, którym je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury oraz realizacji podejmowanych działań decyduje: dyrektor placówki. W przypadku jego nieobecności wychowawca lub pedagog szkolny. Działaniami koordynuje dyrektor, ale czynności realizowane w trakcie procedury mogą być delegowane na wyznaczonego przez niego pracownika szkoły.

Wstępna charakterystyka procedur

Uwzględniają różne charakterystyki przemocy werbalnej i niewerbalnej, a tym samym różne znaczenie ich oddziaływania na społeczność szkolną, obowiązują dwie procedury realizacji. Dla działań o charakterze przemocy niewerbalnej oraz zachowań o charakterze werbalnej. Jeżeli zaobserwowane zachowanie ma cechy zarówno przemocy werbalnej jak i niewerbalnej, za właściwe uznaje się wdrożenie dwóch procedur zapobiegania.

Każda z procedur składa się z dwóch strategii działań – działań interwencyjnych oraz zapobiegawczych. Procedury o charakterze interwencyjnym mają charakter natychmiastowego wdrażania, procedury zapobiegawcze mają charakter działań odroczonej (planowanych do realizacji).

Przemoc niewerbalna

Sposób postępowania - strategia interwencyjna¹

W przypadku zaobserwowania zachowań ucznia o charakterze przemocy niewerbalnej:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował przemoc

¹ Przygotowane z wykorzystaniem procedur zawartych w BEZPIECZNA SZKOŁA; Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole, Warszawa 2017, s. 22-23.

niewerbalną lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać informację, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. Należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między sprawcą a ofiarą.

2. Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli taka jest w szkole), pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
3. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
4. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
5. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
6. Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
7. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
8. W przypadku obecności obserwatorów, wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku.
9. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
10. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły.

Sposób postępowania - strategia zapobiegawcza

W przypadku zaobserwowania zachowań ucznia o charakterze przemocy niewerbalnej i wprowadzeniu działań interwencyjnych:

1. Należy podjąć działania diagnostyczne w klasie sprawcy, w celu zidentyfikowania czynników ryzyka podwyższających ryzyko występowania zachowań o charakterze przemocy niewerbalnej.
2. Należy opracować działania o charakterze profilaktyki selekcyjnej do klas, w których uczniowie uczestniczyli w zdarzeniu, zarówno dla sprawcy, ofiara jak i świadków.
3. Należy nawiązać współpracę z rodzicami w celu wypracowania wspólnych działań zapobiegawczych.
4. Należy zorganizować zajęcia (godzina wychowawcza), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym.
5. Należy objąć sprawców spotkaniami o charakterze socjoterapeutycznym, treningu kontroli złości lub innymi, zwiększającymi możliwości radzenia sobie bez użycia przemocy.
6. Należy wzmocnić umiejętności zapobiegania problemowi przemocy wśród kadry szkoły przez szkolenia rady pedagogicznej, wsparcie pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.

7. Należy wzmocnić umiejętności zapobiegania problemu przemocy wśród rodziców uczniów przez szkolenia warsztaty, spotkanie z rodzicami. **Przemoc werbalna**

Sposób postępowania - działania interwencji²

W przypadku zaobserwowania zachowań ucznia o charakterze przemocy werbalnej:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga/psychologa.
3. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
7. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
8. W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
9. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

Sposób postępowania - działania zapobiegawcze

W przypadku zaobserwowania zachowań ucznia o charakterze przemocy werbalnej i wprowadzeniu działań interwencyjnych:

1. Należy podjąć działania diagnostyczne w klasie sprawcy, w celu zidentyfikowania czynników ryzyka podwyższających ryzyko występowania zachowań o charakterze przemocy werbalnej.
2. Należy opracować działania o charakterze profilaktyki selekcyjnej do klas, w których uczniowie uczestniczyli w zdarzeniu, zarówno dla sprawcy, ofiary jak i świadków.
3. Należy nawiązać współpracę z rodzicami w celu wypracowania wspólnych działań zapobiegawczych.
4. Należy zorganizować zajęcia (godzina wychowawcza), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym.
5. Należy objąć sprawców spotkaniami o charakterze socjoterapeutycznym, treningu kontroli złości lub innymi, zwiększającymi możliwości radzenia sobie bez użycia przemocy.
6. Należy wzmocnić umiejętności zapobiegania problemu przemocy wśród kadry szkoły przez szkolenia rady pedagogicznej, wsparcie pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.

² Przygotowane z wykorzystaniem procedur zawartych w BEZPIECZNA SZKOŁA; Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole, Warszawa 2017, s. 22-23.

7. Należy wzmocnić umiejętności zapobiegania problemowi przemocy wśród rodziców uczniów przez szkolenia warsztaty, spotkanie z rodzicami.

CYBERPRZEMOC

Sposób postępowania - działania interwencyjne³

Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie. Podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy.

1. Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktylizacji, czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji).
2. Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiarą, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. obawa o własne bezpieczeństwo).
3. W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość /powtarzalność). Trzeba dokonać oceny czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).
4. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
5. Identyfikacja sprawcy(ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikiem rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc.
6. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK).
7. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadość uczynienia ofiarom cyberprzemocy).
8. W dalszej kolejności należy zastosować procedury zgodne z działaniami interwencyjnymi i zapobiegawczymi dotyczącymi przemocy werbalnej.

³ Przygotowane z wykorzystaniem procedur zawartych w BEZPIECZNA SZKOŁA; Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole, Warszawa 2017, s.42-44.